

Szkoła Podstawowa
im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni

**WEWNĄTRZSZKOLNY
SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO**

1. Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez naszą placówkę edukacyjną podlegające wewnętrznej ewaluacji. Zadania te podejmowane są na każdym etapie kształcenia i realizowane są w oparciu o przepisy prawa oświatowego.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie.

Działania określone w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do pomocy z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w każdym cyklu kształcenia.

Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

2. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. Przepisy zawarte *Ustawie Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności

dydaktyczno-wychowawczej szkoły.

Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in.:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego;

Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;

Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

3. Struktura Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni opracowywany został na trzy cykle kształcenia i obejmuje celowe, wzajemnie skorelowane i uporządkowane działania związane z doradztwem zawodowym ujęte w trzech dokumentach:

- 3.1. Program orientacji zawodowej dla klas I–III Szkoły Podstawowej im.
- 3.2. Program doradztwa zawodowego dla klas IV-VI Szkoły Podstawowej im. .
- 3.3. Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej Podstawowej

4. Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Celem preorientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem orientacji zawodowej w klasach I-VI jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań,

uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

5. Główne zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

Do głównych zadań w zakresie doradztwa zawodowego w szkole należy zaliczyć:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia;
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie działalności informacyjno-doradczej;
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji uczniom i ich rodzicom;
- prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom;
- pomoc i udostępnianie informacji o szkołach ponadpodstawowych i systemie kształcenia ustawicznego;
- współpraca wszystkich pracowników szkoły w celu realizacji tych zadań.

6. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

7. Treści, zadania i działania kierowane do podmiotów

7.1. Zadania przy realizacji programu skierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;

- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami takimi jak: poznawanie własnych zasobów z określaniem mocnych i słabych stron; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu materiałów o sobie tzw. „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań i zajęć dodatkowych w ramach wspierania ucznia w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, festiwal zawodów;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań - młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie spotkań informacyjno-diagnostycznych z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę w działaniach doradczych
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez

stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik, pomieszczenie doradcy zawodowego i bibliotekę szkolną;

- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową;
- organizowanie kącików zawodoznawczych w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- organizowanie uczniowskiego wolontariatu;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące i zawodowe m.in. w ramach „Dni otwartych”;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, świadome podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

7.2. Zadania przy realizacji programu skierowane do nauczycieli, wychowawców i specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- organizowanie wizyt zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- śledzenie losów zawodowych absolwentów;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

7.3. Zadania przy realizacji programu skierowane do rodziców:

- prezentowanie WSDZ i założeń w pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z preorientacją zawodową, orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

8. Sposoby, metody i techniki realizacji zadań w ramach WSDZ

8.1. Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i wychowawców - m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego;
- podczas wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców - m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub

innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy, wycieczkach z elementami zawodoznawczymi);
- podczas realizacji projektów i programów finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł UE lub innych podmiotów np. tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa) w szkołach podstawowych (dawnych gimnazjach) umożliwiającą realizację doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów.

8.2. Metody stosowane w poradnictwie grupowym i indywidualnym

Metody i techniki realizacji zadań WSDZ można podzielić na dwa obszary:

- 1) W poradnictwie indywidualnym służą wspieraniu uczniów w rozwoju edukacyjno-zawodowym poprzez udzielanie pomocy w zakresie diagnozy zainteresowań i predyspozycji psychofizycznych ucznia oraz ukierunkowanie wyboru dalszego kierunku kształcenia i przyszłej kariery zawodowej. Uczniowie w ramach spotkań i konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym uzyskują pomoc w formie:
 - rozmowy i wywiadu doradczego;
 - diagnozy predyspozycji zawodowych – testy, ankiety;
 - udzielenia pomocy w podjęciu decyzji edukacyjnej;
 - wsparcia w podnoszeniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój;
 - udzielenia informacji adekwatnych do potrzeb ucznia;
 - pomocy w prawidłowym przygotowaniu dokumentów w czasie procesu rekrutacyjnego do szkół ponadpodstawowych.
- 2) Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych, warsztatów, lekcji przedmiotowych, kół zainteresowań w ramach statutowej działalności szkoły i projektów

ze środków UE, projektów edukacyjnych, wycieczek zawodoznawczych i z elementami zawodoznawstwa. W trakcie oddziaływań grupowych uczeń może dokonać właściwej oceny swoich umiejętności i zdolności. Zajęcia grupowe pozwalają młodzieży przełamywać osobiste bariery związane z funkcjonowaniem społecznym.

Metody i techniki pracy w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradczej to m.in.:

- aktywizujące problemowe - burza pomysłów, dyskusja,
- zapisowe - drzewko decyzyjne, mapy myśli,
- dramy - inscenizacje i odgrywanie ról,
- testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby internetu i prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych, miniwykłady, pogadanki,
- warsztaty zawodoznawcze.

9. Koordynator i osoby odpowiedzialne za realizację programu

Zgodnie z zapisami dotyczącymi funkcjonowania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Statucie Szkoły Podstawowej im. im. Marii Skłodowskiej-Curie w Alwerni koordynatorem działań dotyczących doradztwa zawodowego jest osoba zatrudniona na stanowisku doradcy zawodowego. Członkami zespołu ds. doradztwa zawodowego są wytypowani przez dyrektora nauczyciele.

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie Rady Pedagogicznej: dyrektor szkoły, doradca zawodowy, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel - wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel - bibliotekarz, nauczyciele specjalności (m.in. pedagog, psycholog – w ramach współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, logopeda), pielęgniarka szkolna.

Zakres działań z obszaru doradztwa zawodowego dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

9.1. Dyrektor szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

9.2. Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe

właściwe dla danego poziomu kształcenia;

- organizuje wraz z dyrektorem współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z powołanym zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznej, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

9.3. **Wychowawcy:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.4. **Nauczyciele:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- przygotowują uczniów do udziału w występach, przedstawieniach i innych formach aktywności twórczej z elementami zawodoznawstwa;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.5. **Nauczyciele specjaliści:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów w ramach swoich zajęć specjalistycznych;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.6. **Nauczyciel – wychowawca w świetlicy szkolnej:**

- włącza w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- rozpoznaje i wspiera w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów poprzez organizowane konkursy, wywiady, wykorzystanie zasobów zgromadzonych w bibliotece oraz własną działalność statutową;
- wskazuje uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udziela uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

9.7. **Nauczyciel - bibliotekarz:**

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- rozpoznaje i wspiera w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów poprzez organizowane konkursy, wykorzystywanie zasobów zgromadzonych w bibliotece szkolnej oraz własną działalność statutową;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

9.8. **Inne osoby nie zatrudnione w szkole, ale pracujące na rzecz szkoły**

Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków - adekwatnych do zawodów wybieranych przez

uczniów.

10. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali i salach lekcyjnych, w których znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma zapewniony dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych wspieranych technologiami ICT. Uczniowie mają dostęp do komputerów w szkolnej pracowni komputerowej, na których zainstalowane są programy edukacyjne związane z zagadnieniami doradztwa zawodowego. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w pomieszczeniu przeznaczonym dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów.

Wyposażenie pomieszczenia doradcy zawodowego stanowi:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, segregatory);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (drukarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty DVD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np.: karty do flipcharta, markery;

11. Instytucje tworzące sieć współpracy

Wsparcie merytoryczne dla szkoły stanowią:

- poradnie psychologiczno-pedagogiczne, centra kształcenia praktycznego i inne.

Zadania przy realizacji programu dla placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

11.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie (PPP):

- wspieranie i pomoc merytoryczna w diagnozowaniu predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkoły szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych.

11.2. Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- umożliwianie realizacji wycieczek i zapewnianie merytorycznej ich obsługi;
- współorganizowanie spotkań i paneli informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

11.3. Pracodawcy lokalnego rynku pracy:

- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i zakładów

lokalnego rynku pracy i obserwacji zawodowych;

- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;

11.4. Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym funkcjonujących w otoczeniu szkolnym. Są to instytucje, placówki, firmy, które są angażowane w działania kierowane do: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Wśród partnerów należy wymienić: Gminę Alwernia jako organ prowadzący szkołę i partner w projekcie „Modernizacji kształcenia zawodowego w Małopolsce II”.

W realizację zadań z doradztwa zawodowego włączeni są także rodzice jako pełnoprawni uczestnicy działań wspierających realizację celów założonych w WSDZ.

12. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni ma opracowany WSDZ na cały cykl kształcenia. Na podstawie zapisów w powyższym dokumencie corocznie powołany przez dyrektora zespół złożony z przedstawicieli Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej w Alwerni (obejmujący nauczycieli z każdego etapu edukacyjnego) pod kierownictwem doradcy zawodowego opracowuje roczny plan działań doradczych. Jest on modyfikowany w każdym roku szkolnym, zależnie

m.in. od wyniku diagnozy potrzeb i ewaluacji działań prowadzonych w ramach WSDZ. Plan zawiera treści umieszczone w WSDZ rozszerzone o konkretne szczegółowe działania, miejsce realizacji tych zadań, konkretne osoby odpowiadające za dane działania, metody i formy pracy oraz konkretne terminy i czas ich realizacji (lub przedziały czasowe). Plan uwzględnia wszystkie działania związane z doradztwem zawodowym skierowane do uczniów rodziców i nauczycieli.

Plan przedstawiany jest Radzie Pedagogicznej, która ma prawo wniesienia zmian, uwag i dokonania poprawek a następnie zatwierdza do realizacji.

13. Efekty działań doradczo-zawodowych w ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Harmonijnie i efektywnie działający wewnętrznskolny system doradztwa zawodowego na każdym etapie edukacyjnym pozwala realizować założone cele i w pełni wykorzystać zaangażowanie i potencjał wszystkich osób włączonych w działania na rzecz doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Uczeń:

- zna swój potencjał, rozpoznaje własne zasoby;
- zdobywa wiedzę o zainteresowaniach i korzyściach płynących z ich posiadania;
- rozumie rolę i znaczenie posiadania kompetencji w życiu człowieka;
- zdobywa wiedzę o zawodach;
- potrafi definiować czym jest rynek pracy;
- potrafi określić swoje predyspozycje zgodnie z wymaganiami rynku pracy;
- umie wskazać powody, dla których warto uczyć się przez całe życie;
- potrafi wyszukiwać informacje o profilach szkół, jakie go interesują;
- trafnie określa wybór własnej drogi zawodowej;
- umie dostosować się do zmian zachodzących we współczesnym świecie zawodowym;
- stopniowo poszerza wiedzę na temat własnych możliwości i ograniczeń w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych;
- sprawniej się komunikuje, nabywa umiejętności autoprezentacji;

- potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami;
- umie gromadzić informacje na temat tworzenia własnego portfolio;
- jest w stanie ocenić przydatność wymagań rynku pracy w kontekście własnego wyboru ścieżki zawodowej;
- umie zaplanować własną ścieżkę zawodową uwzględniając swój potencjał (zasoby);
- zna znaczenie uczenia się przez całe życie,
- umie dokonać właściwej samooceny i rozpoznać swoje słabe i mocne strony.

Rodzice:

- posiadają odpowiednie przygotowanie do efektywnego wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych;
- potrafią racjonalnie planować ścieżkę kształcenia edukacyjno-zawodową swojego dziecka;
- wiedzą, gdzie poszukiwać informacji o szkołach, zawodach, wydarzeniach związanych z rynkiem pracy;
- znają znaczenie wiedzy i uczenia się przez całe życie.

Szkoła:

- osiąga korzyści ze współpracy z instytucjami, które wspomagają realizację doradztwa zawodowego w szkole;
- posiada bogatszą ofertę działań dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
- zapewnia wymianę doświadczeń między instytucjami tworzącymi sieć współpracy;
- umożliwia doskonalenie nauczycieli zaangażowanych w realizację doradztwa zawodowego;
- zapewnia dostęp do różnorodnych źródeł informacji edukacyjno-zawodowej;
- tworzy pozytywny wizerunek w środowisku lokalnym;
- podnosi jakość pracy.

14. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej w Alwerni oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia społeczno-gospodarczego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

Integralną częścią Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej – Curie w Alwerni są następujące załączniki:

Załącznik nr 1 - *Plan realizacji zadań doradcy zawodowego w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego;*

Załącznik nr 2 - *Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej w ramach zajęć edukacji wczesnoszkolnej;*

Załącznik nr 3 - *Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej prowadzonych przez nauczycieli i wychowawców na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych dla klas IV-VI a także działania skierowane do rodziców i nauczycieli;*

Załącznik nr 4 - *Plan realizacji zadań z doradztwa zawodowego prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych dla klas VII-VIII a także działania skierowane do rodziców i nauczycieli.*

Powyższe plany opracowywane są na okres jednego roku szkolnego lub na cały cykl kształcenia.

Program orientacji zawodowej dla klas I–III Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach I–III szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku* oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego* w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy. Przewidziane w programie działania związane z orientacją zawodową są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Ważną rolę w niniejszym programie odgrywają kompetencje kluczowe przewidziane do rozwijania w ramach podstawy programowej w kształtowaniu się orientacji zawodowej.

3. Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe

preorientacji zawodowej:

- 4.1. poznawanie siebie, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznanie siebie.

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje role zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–III są spójne z celami preorientacji zawodowej w przedszkolu, orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej oraz doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- 1) podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- 2) podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- 3) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki zawodoznawcze do przedsiębiorstw i instytucji publicznych).

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Założone cele programu podlegają weryfikacji, a więc ocenie, w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom. Może się to odbywać poprzez:

- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (odnoszące się zarówno do oceny przydatności samych sytuacji dydaktycznych, ale również umożliwiające ocenę przyswojenia poruszanych treści oraz ich przydatności);
- portfolio zawierające wymierne efekty pracy uczestników zajęć;
- skale obserwacyjne dla prowadzących zajęcia uwzględniające wybrane czynniki, np.: motywację do pracy, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność. Skale obserwacyjne mają jedynie wspomagać proces weryfikacji efektów zajęć, a nie go zastępować;
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczności podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

9. Scenariusze do zajęć z uczniami klas I-III szkoły podstawowej do realizacji w ramach zajęć edukacji wczesnoszkolnej

Realizacja programu w klasach I-III odbywać się będzie podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej oraz podczas zajęć wynikających z rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach których prowadzący będą wspierać uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Zajęcia realizowane będą w oparciu o scenariusze, które zawierają rekomendowany rodzaj zajęć.

Prowadzący zajęcia lub spotkania może przeprowadzić je zgodnie ze scenariuszem, dostosowując proponowane sytuacje dydaktyczne do potrzeb i możliwości uczestników, może wybrać niektóre sytuacje i uzupełnić je własnymi albo potraktować scenariusz jako inspirację do zaplanowania innego przebiegu zajęć realizujących dany cel szczegółowy programu.

Nauczyciele prowadzący zajęcia w klasach I - III wybierają w każdym roku szkolnym po jednym scenariuszu z każdego z czterech obszarów i realizują go podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej.

Program doradztwa zawodowego dla klas IV-VI Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach IV–VI szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku* oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego* w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy. Przewidziane w programie działania związane z orientacją zawodową są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Ponadto ważną rolę w niniejszym programie odgrywają kompetencje kluczowe przewidziane do rozwijania w ramach podstawy programowej w kształtowaniu się orientacji zawodowej (postawy: kreatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i współpracy zespołowej).

3. Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe

preorientacji zawodowej:

- 4.1. poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju kompetencji w różnych dziedzinach życia (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, praca i jej znaczenie w życiu człowieka, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazuje szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (oddziały przedszkolne), orientacji zawodowej (klas I-III szkoły podstawowej) i doradztwa

zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej oraz szkołach ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- 1) podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- 2) podczas innych działań doradczych realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne) lub poza nią (np. spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w wycieczkach zawodoznawczych w zakładach pracy).

W realizację programu orientacji zawodowej w klasach IV-VI zaangażowani są wszyscy nauczyciele uczący w tych klasach. Realizacją zadań związanych z doradztwem zawodowym kieruje doradca zawodowy.

W realizację programu orientacji zawodowej włączeni są rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (psycholog z poradni psychologiczno-pedagogicznej), Gmina Alwernia jako organ prowadzący szkołę oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkoły takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna w Alwerni; Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie i inne.

Program szczególną uwagę kieruje na współpracę z rodzicami w zakresie wspomagania ucznia w poznawaniu własnego potencjału i możliwości oraz kształtowania jego samodzielności i postawy proaktywnej. Osiągnięcie tego celu jest możliwe dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły i angażowanie ich do różnych form działań doradczych takich jak: organizację wizyt w zakładach pracy, spotkań z rodzicem opowiadającym o danym zawodzie (ścieżce kariery zawodowej). Zaangażowanie w tego typu działania winno dawać rodzicom możliwość wykorzystania własnych doświadczeń i kompetencji zawodowych oraz stwarzać okazję do osobistej satysfakcji. Działania realizowane w ramach orientacji zawodowej będą służyć także eliminacji stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Zajęcia w ramach orientacji zawodowej prowadzone będą z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają zostać osiągnięte. Uczniowie podczas tych zajęć oraz realizując projekty edukacyjne będą uczyć się jak zdobywać wiedzę samodzielnie, jak planować i organizować swoją pracę. Ten rodzaj działalności sprzyja rozbudzaniu wyobraźni uczących się, podwyższa poziom ich aktywności, samodzielnego myślenia i działania przyczyniając się do zwiększenia motywacji do uczenia się i odpowiedzialności za podjęte zadania.

Orientacja zawodowa powinna być ukierunkowana na kształtowanie proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej.

Proaktywna postawa uczniów wobec pracy i edukacji wzmacniana będzie także poprzez takie działania jak: wycieczki tematyczne, projekty edukacyjne. W ten sposób poprzez realizację długofalowego procesu możliwe będzie osiągnięcie finalnego efektu doradztwa zawodowego w systemie oświaty, tj. przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Działania realizowane w ramach orientacji zawodowej mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania nauczyciele będą kształtować u uczniów umiejętność autorefleksji i samooceny.

Odbywać się to będzie poprzez:

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia (przyswojenia poruszanych treści), ocenę efektywności poszczególnych zadań lub sytuacji dydaktycznych, ocenę poczucia satysfakcji z pracy indywidualnej i zespołowej);
- autorefleksje uczniów (swobodne wypowiedzi zarówno na rozpoczęcie, jak i zakończenie zajęć);
- obserwacje osiągnięć ucznia (np. z wykorzystaniem przez prowadzącego skal obserwacyjnych uwzględniających wybrane czynniki, np.: motywację

uczniów do pracy na zajęciach lub poszczególnych zadań, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność);

- analizę wytworów pracy uczniów;
- portfolio zawierające efekty pracy uczniów,
- ankiety ewaluacyjne dla uczniów, rodziców.

Proponowane sposoby weryfikacji mają ułatwić uczniom generowanie refleksji, przemyśleń, spostrzeżeń w kontekście poruszanych obszarów tematycznych.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w klasach VII–VIII szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku* oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego* w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkół podstawowych mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę typów szkół, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego rozumianego jako: uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Głównym kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na tym etapie edukacyjnym. Zadania, jakie stawiane są doradztwu zawodowemu, powinny być dostosowane do możliwości tej grupy odbiorców.

Zgodnie z modułową strukturą programu w klasie VII i VIII są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

3. Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej:

- 4.1. poznawanie siebie, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej. Uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji poszczególnych przedmiotów, co umożliwi realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych w tym innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (oddziały przedszkolne), orientacji zawodowej (klas I-VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- 1) podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;

2) podczas:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- podczas działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) i poza nią (udział w targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy). Wizyty te dają uczniom możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami różnych zawodów i specjalności. Dzięki temu młodzi ludzie stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

W realizację programu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Alwerni włączeni są rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (psycholog z poradni psychologiczno-pedagogicznej), Gmina Alwernia jako organ prowadzący szkołę i partner w projekcie „Modernizacji kształcenia zawodowego w Małopolsce II” oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkoły takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna w Alwerni; Centrum Medyczne w Alwerni.; Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie; Komisariat Policji w Alwerni.

Zajęcia w ramach doradztwa zawodowego prowadzone będą z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają zostać osiągnięte.

Realizacja doradztwa zawodowego w aspekcie dotyczącym świata zawodów i rynku pracy wykorzystywać będzie metodę projektu - jako metodę aktywizującą rozwijającą oprócz ciekawości poznawczej również umiejętności organizacji własnych działań - polegającą na poznawaniu przez uczniów wybranego zagadnienia

w ramach pracy zespołowej, zazwyczaj w sposób interdyscyplinarny (uwzględniający wiele dziedzin wiedzy).

Rodzice odgrywają istotną rolę w zakresie wspomagania ucznia w podejmowaniu właściwych decyzji edukacyjno-zawodowych. Realizacja tego celu jest możliwa dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły poprzez angażowanie ich do działań doradczych poprzez:

- organizację i pomoc w organizacji wizyt w zakładach lokalnego rynku pracy,
- spotkań z rodzicami opowiadających o danym zawodzie – własnej ścieżce kariery zawodowej,
- angażowaniu rodziców w tworzenie portfolio przez ucznia.

W ramach wspomagania uczniów i rodziców w działaniach z zakresu doradztwa zawodowego realizacja programu stwarza możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym i innymi specjalistami wspomagającymi proces podejmowania decyzji (psycholog - współpraca z PPP, pedagog).

Działania związane z doradztwem zawodowym realizowane są z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększa atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawnia kompetencje kluczowe uczniów. Dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

W ramach wolontariatu szkolnego treści związane z doradztwem zawodowym będą elementem składowym tej aktywności. Wolontariat szkolny pozwala na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.

W doradztwie zawodowym uwzględniono rolę doradztwa rówieśniczego w kształtowaniu wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży. Doradztwo zawodowe w klasach VII-VIII ukierunkowane jest na kształtowanie:

- proaktywnych postaw młodzieży wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundament aktywności zawodowej;

- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są w pełni zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego wspierają eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Testy, m.in. predyspozycji i zainteresowań zawodowych, pełnią funkcję wspomagającą, a ich wyniki omawiane są indywidualnie.

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Założone cele programu podlegają weryfikacji, a więc ocenie, w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom. Będzie się to odbywać poprzez:

- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (odnoszące się zarówno do oceny przydatności samych sytuacji dydaktycznych, ale również umożliwiające ocenę przyswojenia poruszanych treści oraz ich przydatności);
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- portfolio zawierające wymierne efekty pracy uczestników zajęć;
- skale obserwacyjne dla prowadzących zajęcia uwzględniające wybrane czynniki, np.: motywację do pracy, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność. Skale obserwacyjne mają jedynie wspomagać proces weryfikacji efektów zajęć, a nie go zastępować;
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.